

REDACȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL

Pe un an 20 cor.

Pe jumătate an 10 "

Pe 1 lună 2 "

Nr-ul de Duminică pe an 4

coroane.

Pentru România și America

10 coroane.

Pentru România și străinătate

umerii de zi pe an 40 franci.

ADMINISTRAȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.Manuscripte nu se
inapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

TRIBUNA

Ungurii din România.

(*) Nu odată, ci adeseori, presa maghiară ne-a asemănat cu Ungurii din România, pretextând că iată: nici România nu-i tratează altfel pe Ungurii d'acolo de cum suntem tratați noi, Românii din Ungaria.

Asemănarea e greșită chiar dela început: Ungurii din București ori de prin alte părți ale României sunt *străini*, veniți acolo de eri alaltăeri, și sunt așa de puțini, în raport cu Românii, în cât din nici un punct de vedere nu este a se face paralelă. Pe când noi suntem *autochtoni* în patria noastră, numărul nostru face aproape a cincia parte din populația întreagă și în *legea despre naționalități* avem asigurate drepturile limbei noastre.

Dar chiar să primim asemănarea, ș'atunci concluzia nu în favorul regimului unghuresc are a se trage, ci în favorul României.

Iată de ce.

E constatat, o spuse zilele trecute episcopul Várady, că Societatea Str. Ladislau trimite Ungurilor din România cărți, învățători și ajutoare în bani pentru spriginirea culturii lor. Tot așa: preoții reformați de prin România sunt ieșiți din școlile maghiare din Ungaria.

Intrebăm: oare ar permite guvernul maghiar ca nu profesori și învățători din România, dar chiar *Români cetățeni ungari cu diplome din România* să funcționeze la școlile noastre confesionale, susținute din banii nostri proprii? De sigur că nu. În privința asta șovinismul guvernelor maghiare este așa de intolerant, în cât, se știe, *nu permite nici chiar aceea, ca stipendiații diferitelor fundațiuni române să studieze la alte universități de cât cele maghiare* (cu indivizi ajunși rectori din comisari de poliție!) Va să zică dispune și asupra întrebuirii propriilor nostri bani! Că ce s'ar întâmpla cu școlile ori bisericile cari ar primi bani dela vre-o societate culturală din România, iarăși nu e greu de prevăzut. Văzurăm doar, mai anii trecuți, ce era să pățească gimnaziul român din Brașov, care având averi imobile în România, era vorba să-și ridice numai venitul legal, nu vre-o subvenție.

Cine, în România, nu i-a văzut apoi pe Ungurii fie din București, fie din Galați și Brăila, căci acolo sunt mai compacti, serbând pe Kossuth, Stul Stefan ori altceva, în toată libertatea, cântând ce le place și *cutrierând străzile cu treicolorul maghiar*, pe când în fericita și liberala noastră patrie Csukay—Potemkin știm: a pedepsit (iar ministrul a aprobat) pe țărani români pentru

că spoiseră fațada casei lor cu albastru și galben, ori cu roșu (*erau și alte colori*) după cum a pedepsit și fetițe minore pentru că în păr împletiseră panglici de culoare roșie ori albastră... Cu un cuvânt: se prigonesc și *separat* culorile cari compun stindardul român, măcar că din întâmplare aceste colori sunt și ale Ardealului și ale Budapestei!

Ungurii din România pot să țină apoi, în dragă voe, unde și când vor, întrunire publică, *fără a cere concesie dela poliție*. Pe noi însă legea ne pune la discreția bunăvoinții oricărui agent administrativ, *la noi chiar deputații au fost opriiți a-și ținea dările de seamă înaintea alegătorilor*.

Tot așa: Ungurii din România pot scoate ziar când și unde vor, pot scrie ce le place, căci procurorul nu le cere cauție, nici nu s'a întâmplat să le intenteze vre-un proces.

Oare așa se întâmplă la noi? Oare ce ar zice Ungurii din România și cei d'aici *dacă guvernul românesc i-ar trată* — în chestia instrucțiunii publice, a libertății de întrunire, de *asociare* și a libertății presei, *cum ne tratează pe noi regimul maghiar?*

Ungurii din România au mai multe libertăți decât chiar cei d'acasă. Pentru că în România pot înființa ziar fără cauțiune, societăți fără a mai cere aprobarea statutelor din partea guvernului, pot ține adunări fără poliție, — ceeace *acasă* nu e cu putință.

Ceeace recunosc de altfel domnia lor. Anul trecut presei maghiare îi venise adecă în minte să plângă *»soarta amară a Ungurilor ajunși sub stăpânirea română«*. Nerușinarea și neadevărurile scrise erau așa de mari, încât însuși preotul reformat din București s'a simțit îndemnat să protesteze printr'o epistolă pe care *»Budapesti Hirlap«* vrând-nevrând a trebuit s'o publice.

Iar azi Ungurii de aici nu se mulțumesc cu libertățile ce au frații lor emigrați în România, ci, după-cum auzim, în cercurile catolice mai ales, se duce o luptă asidue pentru a face ca *în viitor chiar bisericile catolice maghiare din România să ajungă sub șefia episcopului maghiar din Transilvania*. Pe când, mai anii trecuți, ce tapaj n'au făcut Ungurii pentru că un prelat de ai nostri trimisese o epistolă de felicitare altui prelat din România.

Să se astâmpere șovinistii și mai ales să nu se tot agațe de România, că de i-o veni în minte guvernului României să-i trateze pe Ungurii d'acolo cum suntem tratați noi aici, nici picior din ei nu mai rămâne în țară, ci pleacă și nu se opresc până în — America.

Statul și libertățile.

De dr. U. T. Mihai.u

VII.

Libertatea presei.

Originea libertății presei se confundă cu originea statului modern. Libertatea presei și sistemul reprezentativ, sunt corelative. Libertatea presei se naște ca toate celelalte libertăți în mediul revoluțiilor și baricadelor.

1. Anglia.

Leagănul libertății presei zace în Anglia. Geneza libertății gazetare coincidează cu geneza politicii democrate, ambele s'au născut în tumultul și frigurile revoluțiilor din 1648 și 1688, care sunt primele și cele din urmă revoluții ale poporului englez. Aceasta e gloria nemuritoare a acestor revoluții. Problema libertății presei se discută întâia dată în *»Parlamentul lung«* și în *»Parlamentul Barebone«* unde escelează sublimul și nobilul Milton, contrarul rezolut a lui Lord Strafford și al regelui Carol I, cari sfârșesc pe blocul eșafodului.

Dar cel mai însemnat document ce conține începuturile libertății gazetare, sunt veștile *»Epistolele lui Iunius«*, care apar după mijlocul secolului XVIII.

Iunius este un anonim, dar un politician profund, juriconsult abil, filozof luminat. El îndreaptă atacurile sale vehemente contra regimului lui George III, care e cunoscut prin corupția moravurilor, prin abuzurile administrative, și prin un despotism îndărătnic, ce prosternă și calomniă simțurile de dreptate și moralitate ale publicului. Lord North, ministrul iubit a lui George III, nu se sfiște a folosi mijloacele cele mai infame pentru a stoarce poporul și pentru a cumpără electorii. Celalalt ministru confident alui George era, Lord Grafton, el avea obrăznicia să apară în public cu metresa sa, ignorând orice decență și pudoare. Atitudinea asta agresivă și obscenă, care a contribuit mult la provocarea războiului cu America, a revoltat opinia publică, a cărei interpret genial e Iunius. El deghisează toate relele, lovește în prejudiciile grosolane ale guvernului, cerând ca cel mai eficient corectiv libertatea presei.

Iunius declară, că în atmosfera coruptă a curții nu are nimeni curagiul a protesta în mod energic, *»numai libertatea presei va forța virtuții ușile încuiate... Poporul are prea mult bun simț pentru a obține o satisfacție indirectă, până ce nedreptatea e directă«*. (Epistola XXXV).

Loviturile lui Iunius sunt cinice și mușcatoare, el fotografiază ministrii docili și fără

Pentru castele, vile, sanatoare, spitale, hotel, fabrici, laboratoare, gări, casarme, biserici, școli, comune și orașe mici, cea mai ieftină iluminare e ceea-ce se poate face cu gazul Benoid. Flacăra ce corăspunde la 50 lumini costă pe oră numai 1-6 filleri.

Telefon 561.

Telefon 561.

Magyar Benoid-gáz
Részvénytársaság.

Arad, Pécskai ut 13-14.

Fără acitelin! Ori ce primejdie eschisă! Cea mai simplă manuară! Epistole de recunoștință din patrie și străinătate. Patente din patrie și străinătate. Nenumărate premieri. Cei interesați primesc deslușiri detaliate.

Prospect gratuit, fără nici un contract.

scrupule, care au »percurt toate gradele zodiilor sale politice, începând dela acela al scorpionului« apoi rupe larva de pe tot celalalt personal al curții, care e »o șleahță de floncănitori a căror nebunii fac să scada dignitatea țării și să o dea ridiculă în ochii lumii«. (Epistola XXII).

Iunius zice apoi: »Nu e notoric, că enormele impozite ridicate din munca și sudoarea cetățenilor tăi, rege, au fost răsipite și prădate pentru a corupe reprezentanții noștri!...

»Voi nu aveți alți inimi, Sire, decât pe aceia, care vă conving a aspira la o putere ilegală, și cred a vă măguli când zic, că caracterul regelui delătură raporturile etablate în mod natural între crimă și pedeapsă.

»Regele e exclus dela pedeapsă după maxima, că regele nu face rău, ce nu exclude posibilitatea a o merită...«

Iunius deschide era liberalismului pentru care se întrepune și »marele deputat« Lord Chanthan, care pretinde libertatea presei, căci după vorbele lui: »Pressa poartă hrisovul în ea însăși și nime nu o va comprima vreodată«. Chanthan, (bătrânul Pitt) dă întâia dată o implușiune mare spiritului național și interesele ascendente pentru afacerile publice, elevează pressa la rangul unei puteri remarcabile. *Opinia publică află în presă o înaltă curte de apel contra parlamentului vândut regelui.*

Toate viciile descoperite crede Iunius a le putea combate prin libertatea presei, care e paladiu libertăților.

Libertatea gazetară devine în Anglia un factor integral al sistemului parlamentar. Dreptul sufragiului asigură cetățenilor electori o acțiune eficace asupra direcțiunii afacerilor publice. Dar cum pot ei exprima un vot cuviincios, dacă nu au mijlocul a se lumina prin discuțiunea liberă?

Ședințele camerei de jos erau închise. Abia în epoca lui George III, pe care istoricul Green o numește pagina cea mai sombră și rușinoasă din istoria Angliei, s'a început o publicațiune timidă sub titlul: »Senatul din Liliput«, care da dări de samă prescurtate asupra desbaterilor mai importante, indicând oratorii sub numiri fantastice ori sub simple inițiale. Raporturile acestea erau puțin exacte. De aceea lansează camera o proclamațiune, care interzice în 1771 publicarea desbaterilor și șase tipografi sunt trași în judecată la bara camerei de comune. Unul dintre ei refuzând a se apăra, e arestat prin funcționarul care i-a înmănat ordinea. Dar arestarea asta a provocat un conflict imediat între parlament și magistratele din Londra, care resping proclamațiunea ca ilegală, punând pe tipografi în libertate și închizând funcționarul pentru arestarea contrară legii.

Aclamațiunile masselor care au acompaniat aceste întâmplări, spuneau că opinia publică era cu pressa și tentativele, făcute pentru a opri publicațiunea dărilor de seamă a ședințelor parlamentare au fost în mod tacit abandonate. Responsabilitatea deputaților față de corpul însărcinător, devine efectivă și constantă, grație publicării dezbaterilor și națiunea e chemată a asista delibe-

rărilor reprezentanților ei. Poporul leagă un interes mai viu și profund de afacerile proprii și primește prin discuțiunea tuturor problemelor importante o nouă educațiune politică. Aici începe să se disciplineze talentele tinerimei englezești și să se modeleze caracterul politic al poporului. Opinia publică încheagată și reprezentată prin jurnale cotidiene, devine o putere în politica practică, influențează cursul dezbaterilor și controlează acțiunile guvernului, mai sigur și mai bine decât însuși parlamentul. Importanța pozițiunii noi dă presei o gravitate încă necunoscută. Primele jurnale englezești datează din epoca asta, așa »Morning Chronicle«, »Morning Post«, »Morning Herald«, »Times«...

Zilele de naștere al acelor gazete zac între două revoluții, între cea americană din 1784 și cea franceză din 1780. Timpul acesta e numai la apariție liniștit, în fond el e un vulcan din a cărui adâncime erupe purpura libertate jurnalistă, care în schimbă fisionomia vieții sociale și politice.

Pressa ia un avânt formidabil după ce s'a eluat libertatea. Bătrânii jurnaliști din Grub-Street, cedează postul lor unei generații de publiciști a căror creier și talent literar era de ordin superior. Chiar filosofi ca Coleridge și bărbați de stat ca Canning vin a se adresa opiniei publice în coloanele jurnalelor.

Caracteristica jurnalelor engleze e obiectivitatea și tonul rezervat. Pe lângă toate frământările ferbinți între tory și whigs, presa păstrează o atitudine imparțială, ea nu e un instrument în luptele de partide și fracțiuni, ea a împlinit scopul ei suprem de conducătoare și educătoare opiniei publice. Gazetele sunt birouri de informațiuni, ele istorisesc totul, înșiră faptele, interpretează evenimentele, luminează afacerile, din care trag la urmă morala politică. Ele dau publicului lecții fără început și fără sfârșit, sunt pedagogice fără să fie pedante, profunde fără să plictiseze, sincere fără să vulnereze, ele plimbă ideile și curiozitatea publicului prin toate păturile societății, prin toate unghiurile țării, prin toate instituțiunile, prin parlament, casine, bănci, cluburi, ministere, fabrici, spitaluri, burse, mahalale, strade...

»Jurnalele englezești sunt mașini de fer imponente«.

Războiul vama cu Serbia nu va lua sfârșit curând. Ministerul nostru de externe în ce privește afacerea comenzi tunurilor, își menține hotărârile de mai nainte, ceea ce Serbia nevroid a îndeplini, e firesc ca războiul vama să urmeze.

De altfel se vestește că Serbia a și comandat deja tunuri în Franța.

Se trage în degete cu monarhia noastră, dar are să tragă scurta.

Pentru școală. Eri, Luni, senatul școlar al Consistorului din Arad a ținut ședință plenară sub presidenția P. S. Sale Episcopului I. I. Pap, fiind de față domni: Em. Ungureanu, V. Goldiș, Russu Șirianu, Iosif Moldovan, dr. G. Ciuhandu și preoții: Biberă, T. Vațianu și T. Oprean. S'au discutat și rezolvat chestiuni de mare importanță

pentru mersul școalelor noastre confessionale.

Starea sănătății M. Sale nu este dintre cele mai bune. Medicii i-au recomandat absolută reținere dela ori-ce muncă. De aceea Sâmbătă M. Sa nici n'a prezidat consiliul comun de ministri, ci după-ce în audiență Wekerle l'a asigurat ca *Dieta Ungariei va vota sporirea bugetului armatei*. Sa n'a mai crezut că este inomis necesar să prezidieze și să intervină ca cele două guverne să cadă la învoială.

Tot din cauza sănătății sale M. Sa n'a acordat Luni audiențele obicinuite.

Un fișpan ignorant. Intre fișpanul Glatz Ardeal din Bihor și între vicișpanul Miskolczy Ferenc s'a iscat un conflict care denotă lipsa de cunoștință a fișpanului. El s'a amestecat adică și a luat dispozițiuni în afaceri cari cad în competența comisiei permanente și a vicișpanului. Acesta, bazându-se pe lege, a protestat la minister, unde lipsa de cunoștință a legilor din partea fișpanului desigur o să surprindă pe toți, căci chiar așa de slab nu-l vor fi crezut în minister pe Glatz Ardeal, azi mare 48-ist, nu de mult înă mare licențiat.

Toată virtutea lui e că se poate lăuda cu prudenția contelui Apponyi. I-se vor ierta deci multe.

„Zastava“, organul Sârbilor radicali înființat de Milelici și condus azi de Iasa Tomici, își serbează Duminecă iubite de 40 ani al existenței sale. In Novi-Sad se vor aranja cu acest prilej mari serbări, la cari vor participa fruntași sârbi din toate părțile. Un program bogat s'a întocmit pentru comemorarea acestui eveniment de mare importanță în viața națională sârbă, căci »Zastava« și cei grupați în jurul ei a purtat o luptă dintre cele mai bărbătești pentru drepturile naționale sârbe.

România se întreagă se asociază cu sufletul la aceste serbări și »Tribuna« urează confrăților dela »Zastava« toate puterile pentru ducerea la isbândă a cauzei carei cu atâta credință s'au devotat!

Deputatul Vasile Goldiș între alegători.

Duminecă în 17/30 Septembrie deputatul Vasile Goldiș și-a ținut darea de samă în comuna Groși, Dumbrăvița, Căpruța, Bătuța Monoroștia.

Cu trenul de dimineața a plecat însoțit de Petru E. Papp, redactor la »Tribuna«. La gara dela Bărzava deputatul a fost primit de alegătorii în frunte cu simpaticul preot Dimitrie Mădălin Căpruța, care în cuvinte bine simțite a salutat pe alesul poporului. Deputatul V. Goldiș a mulțumit pentru buna primire și apoi însoțit de mai multe trăsuri a plecat deadreptul la Groși unde fusese avizată darea de samă la orele 10 a. m.

Dela Groși deputatul s'a întors la Dumbrăvița, unde întreg poporul era deja adunat crucea din sat, în frunte cu judele comunal și cu cei trei frați Ștefănescu, cei mai bravi oameni din valea Căpruței.

Aproape un ceas întreg a vorbit aici deputatul arătând poporului starea lucrurilor din casa țării și activitatea de până aci a deputaților naționaliști. În cuvinte convingătoare a vestit alegătorilor, că mântuirea noastră numai prin noi înșine se poate face, căci :

Iconostase noi, precum și renovări după specialitate **Schmidt János**
se execută cu cea mai mare conștiință și seriozitate la zidarul de biserică **Budapesta**
IX. Soroksári utca 40. Fondată la anul 1888.

»Vai, mila dela străini,
Ca și umbra cea de spini!
Când gândești să te umbrești,
Mai tare te dogorești.»

Am remarcat în deosebi, că deputatul V. Goldiș vorbește curat pe graiul poporului, așa că îl înțeleg toți alegătorii.

De aici efectul, ce-l produce asupra ascultătorilor. La toate cele expuse prin deputat, alegătorii făceau cele mai nimerite observări, dovadă fiind prin aceasta, că înțeleg deplin cele spuse. După terminarea dării de samă flăcăii într'un cor improvisat de bravul învățător Cădariu au cântat »Mulți ani trăiască«, iar alegătorii au luat în mijlocul lor pe dl deputat, de care nu voiau să se mai despartă.

Datorința ne chemă însă în altă parte și astfel am plecat la Căpruța, unde deputatul și-a ținut discurs de seamă la orele 2 d. a. înaintea poporului care era întreg adunat la casa harnicului comasiant român Cozma.

Deputatul împreună cu o frumoasă societate de loc a luat prânzul la familia preotului Dimiție Maci, iar la orele 3 d. a. a plecat de aici la Bătuța, unde asemenea aproape 1 oră s'a întreținut cu alegătorii săi asupra afacerilor obștești în țară și asupra mai multor chestiuni speciale ale comunei Bătuța.

Din Bătuța s'a întors la Monoroștie, unde la orele 6 era așteptat de alegători în frunte cu judele comunal și cu preotul Bartolomeiu Boni.

În toate comunele deputatul V. Goldiș a cercetat pe aderenții fruntași ai partidului național.

În deosebi deputatul V. Goldiș afară de cele politice a ținut și acum să îndemne poporul prin cuvinte însuflătoare la iubire neclintită pentru strămoșoasca noastră biserică. A dat din inimă iubire sfaturi și îndemn la viață cinstită și cumplită.

»Omul însuși este făptuitorul norocului său«, zicea dl Goldiș și arăta poporului, cum de cele mai multe ori pentru nefericirile, ce ne ajung, noi înșine suntem de vină. În vorbe pline de foc și sinceritate deputatul pretutindeni mai ales păcatul zărat al beției.

Și ca adevărat apostol al luminei insistă cu deosebire pentru cercetarea școlii.

»Când fiecare Român va fi știutor de carte, se apropie ciasul mântuirii noastre«.

Mai ales în comuna Dumbrăvița, unde edificiul școlii confesionale este aproape ruinat, deputatul V. Goldiș în cuvinte înduioșătoare a îndemnat poporul, ca să pună cu toții umăr la umăr și încă anul viitor să ridice nouă zidire școlii românești, spre care scop a oferit și din partea sa ajutor de 200 cor.

În toate comunele deputatul V. Goldiș a împărțit gratuit cărți folositoare pentru popor, ca și în chipul acesta să propage lumina între iubii săi alegători.

În modul acesta se făuresc legăturile nevinovate între popor și conducătorii săi.

Tovărășiile.

Suntem de părere, că într'adevăr: numai prin organizarea sistematică a vieții sătenilor noștri, dându-le cultură, căutând să-i punem la adăpost de speculanții mârșavi și ajutându-i să-și poată valoră rodul muncii lor, numai așa se poate ajunge la obștească înflorire.

Am urmărit cu interes deci inițiativa luată de domni Crăciunel, Osvadă și Birăuțiu și domni din tot sufletul ca mișcarea pornită să ajungă la rezultate cât mai mari.

N'am fi însă sinceri nici cu adevărat binevoitori cauzei, dacă nu am formula oarecari rezerve.

Anume: privitoare la chipul cum s'a inițiat afacerea și la programul vast ce se urmărește.

E adevărat că s'a făcut convocare publică, deci putea să ia parte ori-și-cine la adunare și la discuție, totuși e de constatat că afacerea s'a prezentat ca exclusiv opera celor trei cari au subscris convocarea. Nici chiar fruntașii din Timișoara n'au fost recercați — cum se zice, ceea-ce dacă se făcea, nu-

mai folosi ar fi putut. Mai întâiu de toate poate ar fi pus adunarea la adăpostul tulburărilor haimanalelor cari încă de dimineață ocupaseră localul de întrunire. La tot cazul, dacă participau și timișorenii, lucrurile erau să fie mai bine arangiate, cei veniți din depărtări se simțeau mai cald primiți.

Ni-se spune însă că inițiatorii nu vor să se amestece cu bărbați cari — fac politică.

Nu aprobăm aceasta. Suntem așa de puțin și chiar puținii adesea cu atâta nepăsare, încât dacă vom face și această selecționare, cine ar mai rămâne? La noi toți fac și trebuie să facă politică, căci așa pretind interesele noastre naționale! Doi dintre inițiatori fac doar și ei politică, unul a fost chiar candidat la deputăție, și nu credem că punând la cale tovarășiile economice, s'ar lăpăda de cele politice!

Ar fi fost deci în interesul cauzei, ca lucrările să se pornească în urma unei înțelegeri mai largi, să se angajeze cel puțin toate puterile noastre economice. Sunt la Sibiiu, Orăștie și Caransebeș reviste economice, cei din jurul acestora trebuie angajați la un lucru așa mare. Ori cât de nobilă ar fi adevărat pornirea dlor Birăuțiu și Osvadă, ea apare ca spontană și izolată dacă nu va reuși să aibă și colaborarea fruntașilor în viața noastră economică. La noi merg greu și lucrurile puse la cale de toți fruntașii. Cu atât mai greu se vor porni lucrurile într'adevăr mari inițiate în Timișoara.

Programul — adevărat proiectul de statute — dela Timișoara îmbrățișează adevărat atâtea chestii, culturale și economice, în cât și pentru mult mai puțin s'ar reclama puterea, cunoștințele și devotamentul tuturor fruntașilor vieții noastre publice. Iar a promite atâta și în urmă a realiza foarte puțin, ni-e teamă să nu producă o desamăgire păgubitoare.

Încă o observație. Unul dintre vorbitori, cel care pare a fi menit să poarte steagul, dl Osvadă, a vorbit despre băncile noastre într'un chip ce nu putea să deștepte simpatie în auditor față de fruntașii dela bănci. Se poate ca dl Osvadă să aibă motive întemeiate și observațiuni juste față de unii dela bănci. Nu e mai puțin adevărat însă, că băncile noastre au făcut și fac nației un serviciu extraordinar de mare, că înființarea lor rămâne în istoria vieții noastre unul dintre cele mai mari evenimente. Dacă sunt de lipsă lecuiri, ca în ori-ce organism, dl Osvadă va putea s'o spună în adunarea directorilor băncilor române. Într'o adunare de popor, lesne bănuitor și așa, căci e mâncat de rele, trebuie să ne ferim a spune că cei dela bănci, fie chiar agenții, jefue.

Cele mai elementare noțiuni de logică o să-l îndemne pe țăran în felul acesta să bănuiască pe toți »domnii«, de fapt s'a și strigat în adunare, că »domnii ne belesc«!...

Noi, »domni« și țărani, suntem una, fii aceluiși popor, având aceleași interese. Să căutăm deci nu numai cu vorba, dar și cu fapta a ne arăta că una suntem, că împreună, iar nu separați, înțelegem să punem la cale lucrurile menite a întări neamul românesc.

Ori ce inițiativă numai așa poate ajunge să fie nu o înșghebare efemeră, ci să se întărească, spre binele obștesc și lauda celor muncitori.

Din România.

Dela Curte. M. S. Regele a bine-voit a primi acum Joi, în audiență pe domni Octavian Goga, talentatul poet de peste munți, și O. Taslauanu, directorii cunoscutei reviste »Luceafărul« din Budapesta, cari au înmănat Suveranului numărul jubilar al acestei reviste, dedicat în întregime Domniei glorioase de patru-zeci de ani a M. S. Regelui Carol. Numărul »Luceafărului« este artistic lucrat și are o copertă admirabilă, datorită mâinei măiestre a d-rei Hortensia Cosma, logodnica poetului Goga.

După audiență, directorii »Luceafărului« au fost reținuți la dejun la Castelul Peleş.

Poetul Octavian Goga a avut onoarea de a fi primit după masă într'o lungă audiență și de M. S. Regina Elisabeta.

O poezie a Carmen Sylvei. Un ziar vienez află din București, că regina României, ca răspuns la darul ce i-a prezentat consulul general român din Viena, dl Lindheim, în luna Mai trecut, a trimis consulului o poezie scrisă de mâna ei, pe pergament, și având de titlu: »In grota Capiciniilor (grota bisericii călugărilor capucini unde se află mormintele familiei imperiale de Habsburg).

Pe pergament este portretul defunctei împărătese Elisabeta a cărei memorie e celebrată în poezia reginei României în versuri pline de sentiment.

După o statistică în anul 1905, au călătorit pe căile ferate române 6 milioane 346 mii 389 persoane și s'au încasat 21 milioane 428 mii 207 lei.

Un călăreț bun. Duminecă a sosit călare la Dorohoi căpitanul român Daschievici Ioan din cavalerie, atașat stăgiar în armata austro-ungară venind de pe câmpul manevrelor imperiale din Silezia.

D-sa a plecat pe câmpul manevrelor, în ziua de 28 August st. v. Prin urmare a făcut călare distanța Silezia Dorohoiu, adică opt sute km. în 13 zile, interval în care a făcut un repaos de o zi.

Atât călărețul cât și calul sunt în cea mai perfectă stare.

Dela expoziție.

După o statistică făcută la prefectura poliției Capitalei, pela oteluri, dela 1 Inie până azi, au stat 43.000 persoane, în afară de persoanele cari venind în București au găzduit în case particulare sau oteluri »garni«.

În această cifră nu se cuprinde numeroasele grupuri de vizitatori cari au venit pentru expoziție.

Ultime știri.

Condamnări. Kronstadt, 1 Octombrie. Tribunalul militar a adus sentință în afacerea revoltei militarilor după cum urmează: Anitkof, fost deputat, a fost osândit la deportare pe viață ca instigator. 19 marinari au fost osândiți la temniță grea pe viață, 23 la 20 ani temniță, alți 300 la închisoare pe mai mulți ani, iar 20 au fost achitați.

— *Revoluționarii au împușcat* pe Tsekalski, directorul temniței din Pirensk.

— Pe masa primului-ministru Stolypin s'a găsit o epistolă, subscrisă Maxim, de următorul cuprins:

»Am fost 18 inși. Unul dintre noi a suferit executare pentru omorârea generalului Minn, altul pentru omorârea lui Orlov, un al treilea s'a prăpădit pe insula Farmaciștilor. Mai suntem însă 15 inși, deciși a nimici pe toți călăii libertății.«

A făcut mare senzație că o asemenea amenințare a putut fi furișată în locuința primului-ministru. Acesta a și dat ordin să se sporească păzitorii casei sale.

Din stăinătate.

Revolte agrare.

Moscova. Ziarele spun că o insurecțiune țărănească, semnalată la 21 Septembrie la Wjatka, se întinde mereu. Insurecțiunea a izbucnit când s'au cercetat hârțile rezerviștilor din districtul Malmiș. 40 sate sunt răsvrărite astăzi. Funcționarii trimiși n'au mai dat știre. Sunt temeri pentru viața lor.

Petersburg. Ziarele spun că grave turburări au izbucnit în guvernământul Kutais. S'a dat populațiunii rurale un termen de opt zile pentru a plăti impozitele către stat.

Dezordine a izbucnit și în guvernământul Tambow. S'a cerut proclamarea stărei de asediu.

Excese și atentate.

Ekaterinoslaw. În uzinele Brijansk, o vie propagandă în favoarea ideilor teroriste se făcuse printre lucrători în urma închiderii a două secții din uzine. Propaganda totuși prindea cu greu printre lucrători. Sâmb., însă, s'au dat afară 600 lucrători. Directorul fabricii, Ivanow, a fost asasinat din răzbunare de către un lucrător.

Ekaterinoslaw. Agenția Vestnik află că directorul uzinelor din Briank, Ivanow, a fost asasinat ieri de lucrători. Ajutorul său a fost rănit.

Helsingfors. Sâmbătă, la 12 ore noaptea, o bombă a explodat în fața casei procurorului Albrech. Procurorul nu era acasă. Nu a fost nici un rănit. Locuința a fost rău stricată.

Autorii atentatului au scăpat.

Bacu. Un detașament de poliție a încercat Sâmbătă seara să aresteze niște anarhiști teroriști și comuniști întruniți la cafenea S'bastopolik. Când poliția a pătruns în cafenea, anarhiștii au tras focuri de revolvere asupra lor; polițiștii au ripostat. Au fost mai mulți răniți și un ucis. Numeroși anarhiști au scăpat, alții au fost arestați. Câteva case din vecinătate, și de unde s'au tras focuri, au fost bombardate de poliție.

Poarta, patriarhatul și Bulgaria.

Răspunzând demersurilor patriarhatului cu privire la restabilirea statului quo în mi-

tropoliile grecești din Bulgaria, Poarta a declarat că nu poate bruscă pe Bulgari, cari sunt gata a declară război.

Patriarhatul a hotărât să adreseze Porței o nouă notă spunând că dacă Poarta nu este capabilă să mențină interesele patriarhatului în Bulgaria, ea trebuie să facă aceasta în Constantinopol și în Turcia europeană, expulzând pe exarhii și episcopii bulgari din Macedonia, sau recunoscând drept schismatică biserica bulgară.

Constantinopol. Două comisiuni de anchetă au plecat din Monastir la Ianina, unde a fost asasinat mitropolitul din Korița.

Știri primite de patriarhat, spun că mitropolitul a fost asasinat de tâlhari pe când mergea în satul Pradovista.

Reforme liberale.

Petersburg. În ședințele dela 22 și 25 Sept. conziliul de ministrii a aprobat proiectul ministerului de interne, privitor la cari erau supuși țărani și alte persoane din clasele neprivilegiate.

Se suprimă pe viitor diferențele, ce existau între clase când era vorba de numiri în funcțiunile statului, nu se va mai cere obligațiunea de a mai face parte din comunele rurale, spre a intra în serviciul statului sau a dobândi drepturi și privilegii, se suprimă de asemenea restricțiunile privitoare la libertatea de a-și alege o profesie și de a frecuenta școlile liceale și superioare, precum și oprirea de a-și alege domiciliul voit.

Impreună cu abrogarea sus numitelor restricțiuni, și cari la 14 Ianuarie 1907 se vor pune în practică, se mai prevede desființarea impozitului personal și al răspunderii solidară în caz de percepere a birurilor, precum și alte schimbări, dând mai mare libertate țăranilor.

Cura lui dr. Opre.

Ziarele locale scriu coloane întregi asupra succeselor la cari a ajuns dl dr. Opre prin tratamentul ce aplică diferiților bolnavi în institutul său de hidroterapie. Intre altele, publică și următoarea scrisoare ce a primit dl Opre:

»Când vin a Vă mulțumi pentru ajutorul ce mi-ați dat din sentiment umanitar, tot timpul cât

am fost bolnav, dați-mi voie să vă spun și motivul pentru care mă simt îndatorat pe toată viața față de D-Voastră.

Mai întâi în anul 1892 s'au ivit primele simptome de reumă, cu toate că am luat toate precauțiunile, am fost la baia Lukács (Buda) apoi la Karlsbad, ceea ce tot mai mult mi-a atacat stăinătatea. Am suferit neconținut de friguri, nervozitate, dureri de stomac, insomnie; aceste indispoziții generale, accesele dureroase de reumă și inflamațiile dese de gât, mă făcură să-mi urască viața.

Cetind broșura D-voastră intitulată »Intărirea sistemului nervos« în luna Ianuarie având din nou accese dureroase de reumă, m'am adresat D-voastre.

Folosind spălăturile, băile și ecsercțiile articulare după prescrieri, în câte-va zile mi-au încetat frigurile; inflamația dela degetul piciorului s'a vindecat în decurs de o săptămână, chiar și inflamația de gât, care se ivi de nou în grad mare, încât simțeam că mă înecă, în urma unora băi prescrise se vindecă, și peste trei zile în putui continuă băile obicinuite.

Prin revenirea poftei de mâncare, boala de stomac mi se vindecă, somnul fără febră mi-a redat forțele fizice și acum sunt în stare să rezist la ori ce boale grele. După Dumnezeu am a vă mulțumi D-voastră sănătatea.

Arad, 20 Sept. 1906.

Szigeti Elek,

șef de secție la direcția financiară.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 2 Octomvrie 1906

Domnul deputat Vasile Goldiș își va ținea Duminecă darea de samă în Berzova la orele 9, în Conop la orele 11 și în Odvoș la orele 3 d. a.

— »Pesti Hirlop«, ziarul lui Bánffy a intentat proces de presă ziarelor »Független Magyarorszag«, »Magyar Szó«, »Népszava« și »Budapesti Napló« deoarece acestea susțin că a primit dela guvernul lui Fejérváry 300.000 fl.

— »Moș Ciocârlan«. Despre reprezentanța lui »Moș Ciocârlan« în București »Epoca« scrie:

»Luată în generalitatea ei, voiu spune că e o lucrare de valoare, frumos inspirată, cu armonie distinse fără banalități și strălucește printr'o instrumentație plină de efecte și nuanțe admirabile.

»Sonoritățile pline, și combinațiunile îndrăznețe ale diverselor instrumente dovedesc o știință profundă a artei de a instrumenta. Stilul nu e destul

Logică femeiască.

De Robert Tábori.

Tradusă pe seama »Tribunei« de Mircea dela Mare.

I.

Trenul accelerat a ajuns în gară des de dimineață, unde nici n'a stat multă vreme, numai atât, pân' s'a suit o doamnă. Ea sosise în căruța proprie — domnească și deși nu era mai mult tinără totuș era frumoasă. Cu deosebire ochii și părul; aceia azuri și lucitori, acesta brunet și buclat.

Când ceru dela conductor un cupeu separat de clasa primă, acela făcu din umeri.

— Nu-i nici unul. Numărul celor ce călătoresc la băi e imens. Despărțământul de dame e îndesuit. Tot ce vă pot pune la dispoziție ar fi o jumătate de cupeu, dar și din acela e ocupat locul dela fereastră de un domn.

Doamna intră în acest cupeu. Se vede, că a produs asupra ei o bună impresiune aceea împrejurare, că n'a aflat pe numitul domn lungit peste toate locurile cupeului, ci s'a îndestulit în mod modest cu locul ce-i competa. Fereasta era lăsată în jos și vântul de Mai abură mișcând acel colț al paltonului ce-i acoperia pe jumătate fața lui cea somnoroasă.

Oareș-care instinct obscur, care chiar și în somn șoptește bărbatului, că în apropierea lui se află o femeie frumoasă, a neliniștit în cât-va pe domnul cel somnoros. S'a mișcat puțin, paltonul i-a alunecat de pe față, a suris amabil și a murmurat așa cam cu jumătate de glas:

— Pardon . . . dar de două nopți n'am . . . Și nici n'a exprimat cuvântul, »durmit« până ce a adormit de nou. Toate trăsurile lui reoglin-dau plăcerea somnului, de care e părtaș numai acela, care și l'a procurat faprice prin muncă cinstită.

Femeea a răs. A aflat că e delectabilă lupta cea scurtă între obiceiul social și între pretenziunea naturii, care se sfârși acum cu capitularea celei dintâiu. Dar deodată uimirea a schimbat cu totul de pe fața ei voia cea bună, atunci, când privirea ei se opri în fața bărbatului ce dormia.

— Admirabil! Cât de bine seamănă cu el . . . Cum l'a și chemat numai?

Ș'a silit câțva mintea, dar de fel nu-i pică numele în minte, deși de trăsurile feței omului acestuia își aducea atât de bine aminte ca și când l'ar fi văzut în sara premergătoare. Deși de atunci erau trecuți deja doisprezece ani . . .

Acel păr moale ca mătasa, cu ale cărui bucle se juca acum vântul de dimineața electricizase oarecândva trupul ei întreg când degetele ei îl atingea. Semnul ranei vindecate de pe fruntea lui i-a adus aminte ziua aceea, când o cuprinsese chinurile suflatești, când în durerea ei cea mare se tăvălia pe covoarele budoarului ei și își rumpea părul ei cel brunet.

Cu toate astea numele lui totuș nu-i pica în minte!

A dat înaintea celui adormit și cu o privire scrutătoare și adânc pătrunzătoare privi și iarăși privi »jertfă« ei de odinioară.

Acest om înainte cu 13 ani sângerase pentru ea, aproape dintr'o rană omoritoare.

Acum ea le vedeă toate atât de curat și lă-

murit, ca și când s'ar fi întâmplat mai deunăzi. Cum s'a și întâmplat numai?

II.

Soțul ei era un bancher avut cu vre-o cincisprezece ani mai bătrân ca ea. Un domn cu o manieră fină, în care pasiunea banului nu îmbușise pasiunile lumești. A fost un duellant renumit și un țințas atât de isteț, încât abia putea avea păreche în cercurile din care făcea parte.

O luase pentru averea, frumseța și legăturile familiare și o provăzuse în mod abundent cu toate prin cari putea face splendoare. Dar nu iubea, precum în genere nu știa iubi adevărat.

O lăsase liberă până la un punct anumit. De partea lui ea putea umbla după plac, dar chiar în primele zile ale vieții lor conjugale îi zise:

»Nu sunt de natură tiranică, dar aceea totuș nu voiu suferi a fi înșelat și de ris. Știu că în societatea noastră e obiceiul, ca femeea să flirteze. N'am nimic în contra și D-ta poți să-ți procuri această distracțiune. Dar te fac atentă, că eu pun mare pont pe curățenia frunții mele și când cineva ar cuteză a depune pe aceea o astfel de decorațiune, care ar trece marginile legali, ar face hotarul bunei cuviințe, pe unul ca acela îl împușc ca pe o vrabie. Natural, că între hotărârile iertate ale vântului: în duel.«

Femeia ș'a întipărit binișor în minte această admonițiune și a respectat timp îndelungat această interdicție. Însă deodată . . .

A văzut un bărbat, pe cel ce cucăia acum la colțul cupeului. Pe atunci eră cu totul tinăr și

de consecvent fiindcă pe lângă părți gândite profund românește, ca de pildă aria de intrare a ciobanului Stan (acompaniat de oboi în culise) precum și câteva hore, se găesc motive de valsuri vienezze și recitative wagneriane care n'au nimic comun cu costumele noastre naționale.

»Terțetul din actul al II-lea, precum și cvartetul duios din al treilea, sunt bucăți de o tehnică minunată și pline de melodii duioase și dramatice.

»Caracteristic este aria de intrare a lui Ciocârlian.

»Duetul dintre Stan și Florica, ce a fost bizat, e de o inspirație înaltă.

»Di de Pantazi, în rolul titular, a creat un tip de bătrân zgârcit care dovedește în destulă calitate dramatice de artist.

»Di Ștefănescu Spira în rolul ciobanului, ne-a impresionat prin vocea sa duioasă și lirică. În registru acut mai cu seamă, strălucește prin purtarea fidelă a ei. A fost călduros aplaudat și l' felicitat din toată inima. Di Kirchner a condus orchestra cu multă vervă și nuanțări deosebite. Costumele și costumele subline. Grațioasa noastră regină a azistat și a dat adeseori semnalul aplaudelor.

— **Alegere de preot.** În comuna parochială Timca (Bihor), care de ani îndelungați n'a avut păstor sufletesc, a fost ales cu totalitatea voturilor dl Nestor Popa.

Voturile date acestui vrednic tinăr, sunt date cu vrednicie.

— **Adunarea de Duminecă** a »Asociațiunii arădane, clasa de mijloc și-a exprimat dorința atât de îndreptățită, că inteligența română din loc să se ocupe mai intensiv de educarea și îngrijirea meseriașilor și industriașilor Români din loc. Dl prezident Petru Truța a făgăduit, că pe Dumineca viitoare va convoca de nou »Asociațiunea și va face toți pașii necesari ca să li se realizeze dorința.

La aceasta adunare a fost de față afară de mai mulți meseriași și industriași, dl deputat dr. Ștefan C. Pop, care a și luat în apărare interesele »Asociațiunii și a le meseriașilor ei, apoi dl proto-pop Vasile Beleş, părintele Tr. Vășan, G. Bodea preot, Iosif Moldovan inv., etc.

De se va face cum s'a făgăduit, un lucru de mare însemnătate se va face.

— **Convocare.** La cererea mai multor meseriași și calfe români din Arad prin această convoc și rog pe toți meseriași și calfele române din Arad, ca membri ai »Asociațiunii naționale arădane«, ca pe ziua de Duminecă în 7 Octomvrie st. n. a. c.

la orele 10^{1/2} să se întrunească la conferință intimă în sala »Casei Naționale« din Arad.

Arad, la 23 Sept. 1906.

Petru Truța,

dir. al »Asociațiunii arădane«.

— **O biblie uriașă.** În Roma, biblioteca Vaticanului, se află cea mai mare biblie din lume. Are text jidovesc și o greutate de 160 kilograme. Trei oameni se cer ca să o poată muta dintr'un loc într'altul. La anul 1632 Evreii voiau să o cumpere, și au oferit Papei Iulian I, 160 kilograme de aur pentru ea, dar Papa n'a voit să o dea.

— **Furtuni și inundațiuni.** Madrid. Tempeste teribile s'au deslănțuit în provinciile Alicante, Grenada și Murcia. Inundațiile a oprit circulațiunea trenurilor. Recolta este perdută. Numeroase case s'au prăbușit.

În comuna Santonneva s'au pescuit până acuma 25 cadavre.

Girola Rambla s'a revărsat pe o întindere largă. Pagubele sunt foarte mari. Sunt temeri ca numărul victimelor să nu fie foarte mare. S'au organizat ajutoare în toată Spania.

— **Pustiirea unui oraș.** O telegramă din New-York anunță că orașul Mobil din Alabama a fost aproape nimic prin orcan și rupere de nori. Potopul a inundat cinci cartiere din partea comercială a orașului. Multe case, între acestea și catedrala s'a surpat, mai multe corăbii s'au scufundat, și matrozii s'au înecat în mare. În oraș au murit 75 persoane. Mulți, negri, cari au voit să fure, au fost omorâți. Apa e de 5 urme în oraș.

— **Intimpinare.** Ni-se scrie: În numărul din 26 August (8 Sept.) al ziarului D-voastră »Tribuna« între nouăți ați publicat un raport despre sfințirea bisericii din Piscolt.

În interesul adevărului, și pentru ca onoratul public să nu fie în nedumerire, am a observa, că cu ținerea predicii ocazionale eu am fost concredzut.

Dar pentru ca să dau prilej credincioșilor mei a auzi și pe alt orator, nu numai tot pe mine, am rugat pe On. domn capelan din Sanislau Iosif Pataki, ca predica ocazională s'o țină d-lui. Dânsul a și primit, dar în ziua sfințirii bisericii, nu s'a prezentat, că pentru ce? Cu toate acestea, eu am fost gata a ține predica însă Rev. domn Gavrilă Lazar, arhidiacon on. și delegatul episcopesc și-a exprimat dorința și a cerut ca el se predice; lucru firesc, că eu atât din reverință către domniul ca delegat episcopesc, cât și pentru că Rev. domn Lazar e maestru în vorbire, am con-

sămțit bucuros. Rev. domn delegat episcopesc s'a achitat într'un mod strălucit.

Se vede însă ca pe »românul nostru de bine« ascuns sub masca pseodonomului B. predica Rev. domn delegat episcopesc nu l-a satisfăcut, și pentru asta pe mine mă învinovățește!

Mă acuză și de aceea, că trezindu-mă în ora a douasprezece, am invitat la solemnități, numai așa »că mai bine vei face să nu vii«. Da, am invitat la solemnitate pe aceia cari am voit a-i invita, îndată ce am primit ordinațiunea grațioasă dela ordinariatul diecesan, prin care se aprobă terminul satorit de credincioșii mei pentru sfințirea bisericii, și pe cari i-am invitat, toți au venit, afară de dl Pataki, încă și Românul nostru de bine deși poate nici n'a fost invitat.

Mai îndrugă la vorbe goale, despre ceva orator care pentru o singură familie maghiară ar fi fost în stare a predica și ungurește. La aceste observ, că eu în calitate de orator maghiar pe nime n'am invitat, predica maghiară nu s'a ținut, și nici în programul sfințirii bisericii n'a fost început.

Celelalte fanfaronade ale d-lui Român de bine, despre unii ce au pofta de a lucra și totuși nu le place a lucra, ce striga pâne! pâne! dacă acele se referesc și la mine, le declar de calomnii răutăcioase, și pe domnul Român de bine ascuns sub masca B. îl declar de calomniator.

Pentru că deși devisa mea e, ca cu toți cu cari devin în contact, fie acela sărac ori aristocrat să fiu în relațiuni bune, sau după cum zice calomniatorul B. pretin, totuși mila nimănu, și mai ales mila străinilor, n'am cercat, subsidii de stat n'am primit, pâne! pâne! n'am strigat, ci am trăit cum am putut, lucrând din reputeri în ogorul bisericii și a națiunii mele, dovadă sunt așezămintele noastre culturale de aici, cari abia au păreche în diecesă, dovadă e biserica de nou pictată despre care și domnul calomniator zice că e pompoasă.

Tot așa de adevărate sunt și cele ce scrie dl Român de bine, la limba și simțul românesc a credincioșilor noștri de aici. Credincioșii noștri de aici sunt Români, cu simțeminte românești, vorbind limba românească în dialect sătmărean; și pentru că ei așezați fiind de soarte printre Maghiari știu vorbi și ungurește, să li-se impute aceasta lor de păcat? De bună sama »Romana« și »Bănățana« n'o știu juca, pentru că nici domnul Român de bine tinăr fiind, nu-și face osteneala a-i învăța la de aceste, ci când i-se dă și d-lui ocaziune a juca, se sdrobește și el în sbuciumatul »Csárdás«.

Nu! La sfințirea bisericii din Piscolt, considerând împregiurările locale toate au fost așa cum a trebuit, numai capul domnului Român de bine ascuns sub masca B. n'a fost la loc. T. Selăgian.

atât de frumos, chiar ca însuși Antonius, a cărei statuă o ridicase împăratul Adrian pe sanctuar.

S'a îndrăgît în el.

Intr'o zi a venit soțul ei acasă mai timpuriu ca de comun. Și a aflat pe tinărul acela colo lângă soția lui. Și încă într'o astfel de situație, pe care o primește judecătoria drept dovadă și motiv hotărîtor în procesele moderne de divorț.

El n'a făcut mare larmă, nici servitorimea n'a chemat'o ca mărturie, ci s'a îndestulit cu aceea, că a întrebat pe tinăr, că unde și când îl pot afla cei doi oameni ai săi.

Când a fost apoi în curat cu astea și tinărul plecase, a zis soției sale cu voce rece și indiferent:

»Vezi, eu înainte te-am făcut atentă. Însă n'ai sculțat de mine. Și de fapt, e păcat pentru acest băiat!«

Femeia s'a ridicat și a aruncat o privire curată asupra soțului ei.

»Doar n'ai de gând a-l ucide.«

»Acea mi-e intențiunea. Fac uz de dreptul meu.«

El a rămas indiferent chiar și atunci, când soția lui a înghenunchiat și cu mâinile încrucișate l'a rugat. Și numai atunci a dispărut din privirea lui pornirea cea dușmănoasă, când soția sa sculându-se a declarat:

»Bine! Dacă cu orice preț voiești să-ți împlinești acest caprițiu, eu nu-i pot face în contra nimic.

..... »Caprițiu? Numai de un atare îl țini?«

»Și eu nici un moment nu voiu mai rămânea în casa aceasta și voiu spune la toată lumea mo-

tivul pentru ce am plecat de aici. Dacă odată e scandal, fie scandalul deplin!«

Ea a lovit partea cea slabă. Bancarul s'a temut de scandaluri. Putea să-i strice și întreprinderii lui.

»Nu-l voiu omorî!« zise înfuriat. »Il voiu împușcă numai prin picioare.«

Femeia cunoscî numai decît, că ea a ieșit deasupra.

»Nu permit nici duelul cu pistoale«, zise ea rezolut. »Dacă îl dorești la tot cazul, fie duel de spadă.«

Banchrul răs. îl cuprinse o voie bună a dracului.

»Lucru ne mai auzit!« zise el cuprins de răs.

»Soția să-ți dicteze condițiunile de duel, când soțul cel înzultat cutează a provoca în mod cavaleresc la duel pe amantul ei... Această apucătură e atât de genuină, încât de dragul navității ei mă invoiesc... Dar atunci să fim cu totul corecți. Nimănuia nu-i permis să știe pentru ce ne batem. Aflu eu vre-un pretext... Apoi încă ceva: nu cumva să-ți pice 'n minte a-l cercetă, când îi voiu luă pofta de astfel de glume! Nu cumva să mergi la el, când va zăcea în...«

»Fii pe deplin liniștit.«

Și n'a mai fost vorba între ei de acest lucru. A auzit mai târziu dela cunoscuți, că s'au bătut mânezi. Băiatul s'a purtat bine, însă aceea lovitură de spadă, care i-a făcut o rană puternică pe frunte n'a putut-o pară... L-au dus undeva... Unde? Acea nici a ghici n'a putut femeia. Tot așa de puțin putea ea acum a ghici numele aceluia, pentru care îi tremurase cândva inima în aprinderea cea înfocată...

III.

Adormitul s'a mișcat. Probabil, că nu atât de soarele ce răsărise, a cărui raze pătrundeau acum în mod abundanț în interiorul cupeului, ci poate că de privirea ferbinte ce i-o aruncase femeia cea frumoasă.

S'a trezit. Și-a trecut somnul din ochi și cu un suris invocator de iertare examină statura cea frumoasă a femeii sosite. Se vede, că îi priise bine acel aspect plăcut în orele dimineții, când ochiul omului se delectează îndoit de aceea ce-i oferă admirare.

Femeia a pândit pe furis mișcarea privirii lui. Ea căută să afle deși în inima lui ehoul acelei exclamări de bucurie, care va erumpe cu o putere elementară din inima lui în momentul când va recunoaște-o.

...Dar el va recunoaște-o? Anii trecuți, suferințele, cărora a fost jertfă timp îndelungat pe când fu vulnerat, și poate că și schimbarea ce a produs-o timpul în exteriorul femeii, a șters din el ori-ce amintire, care mai putea vreodată reînvi. El o privia astfel, cum ar fi privit pe ori care altă femeie frumoasă.

La această schimbare neașteptată se născu în inima femeii o mânie crâncenă — ucigătoare. Și-a uitat că ea mai înainte nu și-a adus aminte nici măcar de numele aceluia, pe care mai că-l omorise pentru ea, vede acum în el numai pe dejositorul frumșetii ei și pe care acum de nou ar fi dorit a-l ucide — dar acum de tot.

»Mizerabilul!« scrâșni ea.

Apoi întoarse spatele bărbatului uimit.

— **Amor modern.** Eroina întâmplării de mai la vale e o femeie de o extraordinară frumusețe și locuște în capitala țării noastre. Avea trei curtezani. Și ea îi iubiă cu amor înfocat pe toți trei d'opotrivă. Cu atât era mai mare dușmănia între cei trei rivali.

În sfârșit ea s'a măritat după cel ce mai întâi i-a cerut mâna... Dar acesta n'a avut parte din fericirea amorului său, căci a fost invitat la o vânătoare, la care au luat parte și rivalii săi și aici a fost împușcat din neabăgare de samă. Nu se știe însă de cine, dar se bănuia că unul dintre cei doi. Bănuiala se pareă justificată mai ales când femeia văduvă deveni soția a unuia dintre rivalii primului ei bărbat. Dar nici acesta n'a fost fericit, căci s'a iscat ceartă între el și al treilea curtezant a frumoasei amoroase. Urmarea? Duel, care s'a sfârșit cu moartea îndrăgostitului bărbat.

Ei! Și ea? Azi este cea mai credincioasă soție a ucigașului bărbatului ei.

— **Contra schilodirii picioarelor.** Se știe că în China e vechiul obicei, ca femeile să-și schilodească picioarele, căci prin acest mod chiar și fata cea mai săracă poate ajunge soția unui ofician de stat. O femeie engleză, Little Archibald, a putut înduplecă pe mama regină a Chinei să oprească acest obicei barbar. Ea a și adresat un circular către toți guvernorii dându-le aspră îndrumare să pedepsească fără milă pe cei ce nu vor lua în conziderare ordinațiunile ei.

— **Altul la rând.** Redactorul responsabil G. Matheiu, al »Revistei Bistriței« e chemat pe 16 Octombrie la pertractare le senatul de acuză al tribunalului din Bistrița pentru articolul »mișcări mari în țară«.

Libertatea presei?

— **Alte milioane.** După doi ani de grele încercări pentru biată țărănișă, după doi ani neroditori și după mai mulți ani de ex-lex, ce a oprit în loc mersul regulat a le afacerilor țării, se înțelege, că un guvern conștient și cu atragere de inimă pentru popoarele acestei țări, n'ar fi lucrat mai potrivit și mai just, decât dacă după neajunsuri năpraznice mai ștergea ceva din cheltuielile statului, dar lucrurile se petrec la noi întors. Budgetul s'a mărit cu 600 milioane, iar acum ministrul comun de miliție, cere alte 60 milioane pentru armată.

Cu aceasta afacere se vor ocupa delegațiunile cât mai curând.

Astfel se apără interesele țării? Și astfel vom îmbunătăți soarta atât de ticăloasă a poporului de rând?

— **Cea mai plăcută alifie** pentru înfrumșetarea feței damelor, care cu tot dreptul poartă atributul de »neîntrcut«, e fără îndoială vestita alifie *Crema Cornelia* a lui *Leszkovác*, care e înfrumșetarea feței damelor de pe întregul rotogol al pământului. Cel mai sigur mijloc contra pistruielor de pe obraji și delăturarea bibircelor. *Crema Cornelia* se folosește nu numai la obraji, ci ea netezește și albește și pielea grumazului, a umerilor și a mânelor, dându-le o fineță deosebită.

— **In exclusiva magazină a fabricii de pânuri au sosit noutățile de toamnă.** O întregă uniformă de haine bărbătești 3 metri pânură de lână fl. 3,90, 4,45, 5,40, 6,60, 7,95.

În provincia trimitem mustre. Pentru un pardeșiu ori palton 2,20 cmt. fl. 6,60—7,50.

Peptare după moda franceză în prețurile cele mai convenabile.

Pentru copii se capătă remășițe. Cu stimă: **Leichner és Fleischer** magazinul fabricii de pânuri în *Arad*, Szabadságtér 17.

— **Nefericire.** Pentru cine e rob cu totul de patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață prețuește foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului Frankl Antal din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul »Am fost bețiv.«

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 1 Octombrie.

INCHEEREA LA 12 ORE :

Grâu pe Oct. 1906 (100—clgr.)	7.12 — 7.13
Secară pe Octombrie	6.19 — 6.20
Orz pe Octombrie	6.92 — 6.93
Cucuruz pe Iulie	6.63 — 6.64
Cucuruz pe 1907	5.00 — 5.01
Grâu pe Aprilie 1907	7.42 — 7.43

INCHEEREA LA 5 ORE :

Grâu pe Octombrie 1906	7.13 — 7.14
Grâu pe Aprilie 1907	7.45 — 7.46
Secară pe Octombrie	6.22 — 6.23
Ovăs pe Octombrie	6.91 — 6.92
Cucuruz pe Iulie	6.49 — 6.50
Cucuruz pe 1907	5.03 — 5.04

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară : Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 klgr. 112—113 fil. ; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 klgr. — fil. ; tineri grei în greutate peste 320 klgr. 119—120 fil. ; calitate sârbească : gre-părechea peste 260 klgr. 122—123 fil. ; mijlocii părechei. 250—260 klgr. greutate 126—127 fil. Ușori până la 240 klgr. 116—118 fil.

Posta Administrației.

Constantin Pepa, Caransebeș. Abonamentul e plătit până la 1 Ianuarie 1907.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut și se află de vânzare la tipogr. »Carmen« Cluj. *Predici și învățături*, la toate Duminecile și sărbătorile anului, culese de Petru Maior de Dicio-Sân-Mărtin. Editura acum întâiadată cu litere latinești de dr. Elie Dăianu, paroh și protopop. Partea V. Cuprinzând predicile: Dela Dumineca a XXIV-a săptămână după Rusalii până la Dumineca Vameșului și a Fariseului. Prețul 1 coroană.

Redactor responsabil : Sever Bocu.

Editor proprietar : George Nichin.

ANUNȚ.

În comuna fruntașă Cacova (Krassószörény) lângă Oravița se caută un barbier român. Respectivul se asigură în sprijinul inteligenței din loc și se face atent asupra împrejurării că în această comune se țin atât târguri de țară cât și târguri mari de săptămână.

Informațiuni dă Tema Iova din Cacova.

Vindere de lemne de brad.

Comunele Seliște Găliș și Tilișca au primit cu ordinul m. Nrul : 32885. I—A—2. îndreptățirea de a vinde, în brădetul dela Piatra-Albă lemnele de brad pe un teritoriu de 1057.5 jughere cat. prin tăiere, — iar pe un teritoriu de 714.7 jughere cat. prin rărare.

Negustorii de lemne, care se interesează de vânzarea de pari pot lua acele părți în privire în lunile Oct. și Nov. a. c. până ce ține timpul favorabil.

Pentru deslușiri îndrumări se poate adresa la primăriele comunelor interesate, respective la curatorul de cerc r. ung. silvanal în Seliște.

Seliște, în 25 Septembrie 1906.

Primpretorul cercului.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei« :

Chestiunea de naționalitate.

De Br. Eötvös József,

tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus. 10 fileri porto.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei«

Românii din Bosnia și Herțegovina în trecut și prezent.

Comunicări făcute »Academiei Române« în ședința din 19 Noembrie 1904. Adăugate și întregite de Isidor Ieșan.

Se poate capătă cu prețul de 1 C. 50 f.

Plus 10 fileri porto.

Am fost bețiv în totdeauna pânăce n'am folosit medicamentul contra beuturii alui Frankl Azi mă în torc cu scârbă dela orice beătură spirtuoasă. K. M. casa p. Acest medicament n'are nici gust, nici miros. Se poate pune în ori și ce beătură spirtuoasă. Sănătății nu-i stricacios. Un flacon întreg 5 coroane. Acest medicament nu se poate procura și nu se poate capătă nicăiri, decât în farmecia lui

FRANKL ANTAL

(Szeged, Felsőváros nr. 20)

Gel mai sigur medicament contra tusei, răcelei și reușelei este

zăhărul lui RÉTHY

— ce se capătă în ori care farmacie. —

Prețul unui borean 60 fil. Să se ceară numai zahărul lui Réthy. Ciuci flacoane trimite pentru 3 cor. cu porto cu tot.

Pregătitorul RÉTHY BÉLA farmacist, Békésesaba.

INSTRUMENTE NECESARE LA ORI-CE ECONOMIE.

o o o o „Ciururi-Kalmár“ adevărate și mașini pentru curățirea sămânțelor de trifoi. o o o

Cele mai renumite în toată țara și cele mai ieftine și de construcția cea mai bună.

Fabricăm din materia de prima calitate din patrie în diferite mărimi, în diferite construcții, corespunzătoare tuturor cerințelor economice, mașini pentru curățirea grânelor, ciururi de pleavă, mănate cu mâna ori cu motor. Rugăm să cereți catalog gratuit despre noutățile noastre de un an. La ori ce cerință răspundem prompt și fără nici o plată.

FABRICA DE MAȘINI DE GRÂNE alui KALMÁR ZS. ȘI SOȚUL HÓDMEZŐ-VASARHELY.

Numărul Telefonului 69.

În Aiud premiat cu premiul mare de aur. Titlu în caz urgent : KALMAR-rostagyár.

Numărul Telefonului 69.

Câștig lateral ușor și splendid.

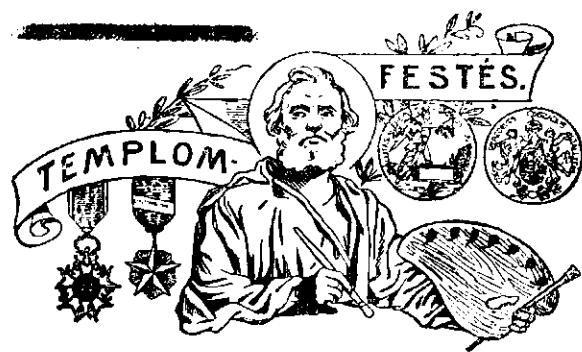
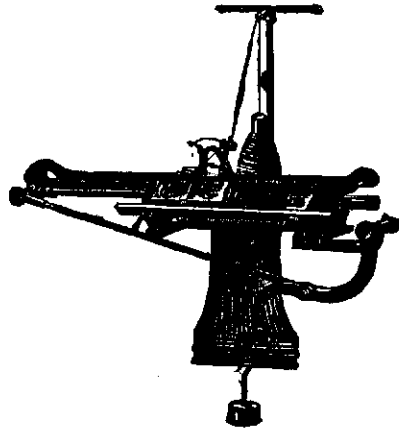
Pentru familii și dame.
Nici la o casă să nu lipsească originala mașină de împletit „STYRIA“.

Preț-curenturi gratis.

Condițiuni avantajoase de plătire!

Reprezentanța executivă pentru Ungaria:

FÓGL J. L.
BUDAPEST, VI, CSENGERI-UTCZA 54.

Institut regnicolar de pictură și artă industrială.

Depesă: BLASKOVITS. Intenșia: la 1887. De mai multe ori premiat.

Bátori Blaskovits M.

PICTOR BISERINESC Szabadka, Erdő-sor 66.

Recomandat din partea Excel. Săe primatului papal și a clerului înalt, din partea Magn. Săe contelui țării Festetics Tassilo. Pictorul episcopilor sârbești, recomandat din partea Excel. Săe patriarh. C. Brancovic.

Pictare de biserică după stil, staco. Aurirea crucilor fără schele. Vărnirea bisericilor, ca nu se poate spăla de ploaia. Pictarea iconostaselor în execuție artistică în mod extravagant de ieftin. Bisericilor mai sărace mai ieftin cu 25%. Pictare acvatică.

◆◆◆ Vopsea pentru biserică și turnuri, ce rezistă contra viforului, ploaii și focului. ◆◆◆ Resistă schimbării vremii. Vopsirea svântă păreții umezi, căci nu își pierde decât evaporarea umezei. E fără miros și ușor se svântă. Epotrivită și la vopsirea pietrei, cărănzii, țiciei, cementului, lemnului, fierului, țării hielei, st. el. i, precum și a decorațiilor de scenă. Resistă focului. — Am onoarea a aduce la cunoștința onor. public și pr. st. preot, că pentru vopsirea bisericilor și a turnurilor până acum nu s'a găsit vopsea, ce se poate exista, și ce se poate spăla și se îmbină cu păretele ca o vopsea-fresco. Se poate căpăta și el însuși numai la acest institut. Pictura e făcută cu această vopsea rezistă câte 100 ani. Specialitate: schele invertate de mină, cari pe cele uzate până acum, prin construirea practică sunt cu mult mai folositoare. Modele și planuri la dorință se trimit gratuit. Cincizeci și șaptezeci de așezări, ce documentează succesul muncii mele în tot atâtea biserici,

Telefon 101.

Telefon 101.

Kovács és Polgár

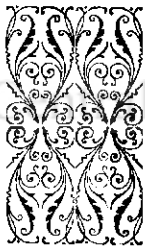
● LUGOS ●

Fabrică de cement, întreprindere de zidiri de beton și beton de fer.

Fabrica lângă gară. Birou: strada Ilona 2.

Fabrică și ține în magazin

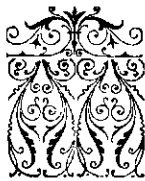
țevi de cement în toată mărimea pentru traverze, poduri și canale; mai departe șghiaburi (vălăi) de cement de fer pentru comune, domenii și particulari, trepte de piatră artificială, cement și imitație de marmoră, stâlpi pentru garduri de beton, plăci de cement simple și de lux.

Primește ori-ce fel de lucrări de lucrări de beton, beton de fer și lucrări de asfalt, mai departe coporizări la Erernit și tot felul de lucrări de pavagiu.

Ține în magazin, vinde en gros și cu detal:

Cement portland și roman de Beocsini, var, gips, trestie de stucatură, cătran, carbolineum, cărămizi și material rezistentă focului, praf de ciment etc.

La dorință servește cu planuri și preliminarium.

Strămutare de prăvălie.

Am onoarea a aduce la cunoștința stimaților mei cumpărători că prăvălia mea de pe strada Deák Ferencz nr. 36 — Arad am strămutat-o pe strada Deák Ferencz nr. 7,

unde de altfel având prăvălie, țin garnitură de salon, salon bărbătesc, cele trebuincioase pentru un prânzător modern, dela prețul cel mai ieftin până la cel mai scump, și la dorință efectuează în modul cel mai prompt. Vă rog, ca bunăvoința de până acum se o păstrați și pe viitor. Cu deosebită stimă

VARGA JÁNOS

TAPESIER

A R A D, strada Deák Ferencz nr. 7.

— Magazin de jaluții cu automat. —

Pentru păstrarea și îngrijirea feței de femeie cea mai bună și în tot locul cea mai plăcută alifie

e alifia renumită „CORNELIA“.

Aceasta alifie e cel mai bun medicament contra pișturilor de pe față și mâni contra petelor de piele, cursăturilor etc. eși nesticăcios amalgament curat.

Prețul: Un borcan mic cu îndrumări cu tot 1 Cor
Un borcan mare cu îndrumări . . . 2

Sapunul Cornelia bucata 1 Cor.

Se poate căpăta la pregătitorul:

Farmacia la „Coroana“ a lui LESZKOVÁČZ MILETA, Ó-Verbász.

Magazin principal în Budapesta: Farmacia (Bácska)
Török József, Budapesta, str. Király nr. 12.

La trimiterea înainte a prețului pentru comandă de peste șese coroane, cele procurate le expedez fără nici o altă cheltuială de postă.

Epistoalele să fie în limba maghiară, germană și sârbească.

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA ÎN 1896.

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

A LUI

G. P. PANTELIC in SEMLIN (ZIMONY)

FIRMA FONDATĂ ÎN 1854.

FIRMA FONDATĂ ÎN 1854

Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sîrmă.

Toarnă clopote noi, face smalturi și scatoare de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonice, face adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Bisericilor și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercetat expoziția universală din Paris din 1900 cu scop de studiu.